

VIAR VỚI CÔNG TÁC NGHIÊN CỨU ỨNG DỤNG THỰC TIỄN - DẤU ẤN CON NGƯỜI VÀ THỜI GIAN

VIAR WITH PRACTICAL APPLICATION RESEARCH - IMPRINT OF
PEOPLE AND TIME

VỊ TRÍ VÀ VAI TRÒ

Công tác Nghiên cứu ứng dụng 40 năm qua của Viện Kiến trúc Quốc gia luôn đóng vai trò quan trọng, góp phần nâng cao vị thế của Viện qua những sản phẩm tư vấn, thiết kế kiến trúc, công trình trong thực tiễn, tạo điều kiện nâng cao đời sống của CBVC Viện trong các giai đoạn. Đồng thời, từ công tác này đã tạo ra môi trường hành nghề thực tiễn cho đội ngũ các cán bộ, KTS, kỹ sư của Viện vừa làm nghiên cứu khoa học vừa ứng dụng, phát triển tay nghề trong hoạt động nghề nghiệp.

Có thể nói, hoạt động Nghiên cứu ứng dụng của Viện được thể hiện ở hai góc độ. Đó là những sản phẩm gắn với cá nhân, từng con người của Viện. Đặc biệt là các lãnh đạo Viện, lãnh đạo các trung tâm nghiên cứu, tư vấn thiết kế trong từng giai đoạn, vừa làm công tác quản lý vừa cầm bút thực hành sáng tác. Đó cũng là khối lượng công việc dày lên hàng năm của mỗi tập thể từng đơn vị trong Viện qua các thời kỳ.

Kiến trúc là lĩnh vực đặc thù, có sản phẩm trực tiếp hiện diện trong đời sống xã hội, diện mạo đất nước. Qua quá trình hoạt động, công

tác nghiên cứu ứng dụng sản xuất của Viện đã luôn kịp thời nắm bắt xu hướng phát triển của đất nước theo nền kinh tế thị trường, bắt đầu thực hành tư vấn thiết kế các công trình kiến trúc trên nhiều hạng mục từ trụ sở làm việc của các ban ngành, công trình giáo dục, y tế, ngân hàng, văn hóa thể thao, xây dựng tu bổ công trình văn hóa... đến tư vấn thiết kế công trình công nghiệp.

Đặc biệt, những năm gần đây, Viện đã tăng cường hợp tác với các địa phương và hợp tác, hỗ trợ các địa phương thực hiện nhiều dịch vụ tư vấn thông qua các chương trình phát triển đô thị, thiết kế đô thị, chỉnh trang đô thị, thiết kế kiến trúc công trình và quy hoạch xây dựng, giám sát thi công... Giá trị hợp đồng và sản lượng các dự án tăng lên theo từng năm.

Một Viện nghiên cứu khoa học sẽ là nền tảng thuận lợi cho công tác nghiên cứu ứng dụng và thực hành phát triển. Vì vậy, phát triển công tác nghiên cứu ứng dụng thực tiễn luôn cần thiết và đóng vai trò quan trọng góp phần vào sự nghiệp phát triển chung của Viện.

DẤU ẤN CON NGƯỜI VÀ THỜI GIAN

Những dấu ấn cá nhân

Theo dòng lịch sử, kiến trúc ngôi nhà sàn của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là tác phẩm do KTS Nguyễn Văn Ninh Vụ trưởng Vụ Thiết kế Tiêu chuẩn (1963 - 1973) thiết kế. Sau này, các Viện trưởng Nguyễn Việt Châu, Nguyễn Đình Toàn, Đỗ Thanh Tùng đều là các KTS và có những sản phẩm thiết kế mang dấu ấn cá nhân rõ rệt.

Có thể điểm qua những sản phẩm thiết kế tiêu biểu của Viện trưởng Nguyễn Đình Toàn, nay là Thứ trưởng Bộ Xây dựng với nhiều thiết kế, công trình gắn với các phòng làm việc của Trung ương Đảng, trụ sở làm việc của các ban ngành, địa phương, hay khối trường học, viện nghiên cứu, công trình văn hóa, bảo tàng... Ông cũng là người có đam mê vẽ tranh, ký họa. Ngoài những lúc làm công tác quản lý, Ông lại dành nhiều thời gian cho những đam mê, sáng tác của mình. Ông cũng là người có nhiều nghiên cứu về di sản kiến trúc Việt Nam nhưng cũng rất quan tâm, tiếp cận nhanh với những xu hướng kiến trúc hiện đại trên thế giới. Những sáng tác của Ông tất cả đều toát lên lối kiến trúc hiện đại, khỏe mạnh với những nét vẽ mạch lạc, tầng bậc, đôi khi lại mang những tiết tấu nhịp điệu qua mặt đứng công trình.

Viện trưởng Đỗ Thanh Tùng trong sự nghiệp hoạt động kiến trúc lại gắn nhiều đến mảng công trình tôn giáo, tín ngưỡng. Dấn thân vào lĩnh vực bảo tồn di sản kiến trúc gần như là “duyên trời định”. Trong thời gian hơn 10 năm, Ông làm việc tại một công ty tư vấn thuộc Bộ Văn hóa Thông tin. Từ một KTS không được đào tạo về công tác lập dự án, tư vấn thiết kế các công trình di tích văn

hóa lịch sử, nhưng bằng đam mê, tự học hỏi, tự nghiên cứu, Ông đã trở thành người nắm bắt sâu, rộng và đóng góp nhiều cho xã hội trong lĩnh vực này. Nhiều sản phẩm nghiên cứu, thiết kế của Ông đã được triển khai trong thực tế, đã đóng góp cho sự nghiệp bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị các công trình di tích lịch sử văn hóa nước ta, như: Khu di tích lịch sử văn hóa Đền thờ Hai Bà Trưng tại Mê Linh, Hà Nội; Hệ thống Nghi môn, Tam quan của Khu vực Đền thờ Vua Đinh, Vua Lê tại Cố Đô Hoa Lư, Ninh Bình; Khu di tích Đền Thượng Tây Thiên, Vĩnh Phúc; Khu di tích Động Hoa Lư và Động Thung Lá, Ninh Bình; Khu di tích Chùa Hà Thành phố Vĩnh Yên, tỉnh Vĩnh Phúc; Đề án bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị hệ thống các Di tích Lịch sử huyện Mê Linh, Hà Nội... Các sản phẩm nghiên cứu, sáng tác của Ông luôn được các nhà quản lý, các chuyên gia và xã hội đánh giá cao, được đón nhận và đã bổ sung hiệu quả cho các giá trị về thẩm mỹ, kiến trúc, lịch sử cho các công trình di tích, di sản.

Những dấu ấn Tập thể:

Những sản phẩm của khối nghiên cứu ứng dụng của Viện được đánh dấu qua các mốc thời gian, gắn với tên tuổi của các trung tâm nghiên cứu, tư vấn thiết kế và thi công. Để đáp ứng nhu cầu phát triển của Viện trong thực tiễn, từng giai đoạn Viện đều tăng cường hình thành các đơn vị nghiên cứu ứng dụng, sản xuất. Có thể khái quát tên tuổi các đơn vị qua các giai đoạn lịch sử hình thành như sau:

Những năm 1979, Viện có Xưởng thiết kế, Xưởng in và mô hình. Giai đoạn 1996-2006 Viện

Trung tâm Văn hóa Kinh Bắc
Chủ nhiệm: GS.TS.KTS. Nguyễn Việt Châu

có: Trung tâm Tư vấn Thiết kế Kiến trúc - Xây dựng; Trung tâm Đo lường, kiểm định; Trung tâm Đảm bảo tiêu chuẩn và thực nghiệm Xây dựng. Giai đoạn 2008-2013 là: Trung tâm Nghiên cứu Bảo tồn di tích và Bảo tàng kiến trúc; Trung tâm Tư vấn kiến trúc và Đầu tư xây dựng; Trung tâm Thi công Kiến trúc - Mỹ thuật; Trung tâm Kiến trúc miền Trung; Trung tâm Kiến trúc miền Nam.

Giai đoạn 2014-2019, Viện có các Trung tâm như: Trung tâm Bảo tồn di tích và di sản kiến trúc; Trung tâm Quy hoạch và thiết kế đô thị; Trung tâm Kiến trúc, quy hoạch nông thôn; Trung tâm Thi công Kiến trúc - Mỹ thuật; Trung tâm Tư vấn kiến trúc và đầu tư xây dựng; Trung tâm Kỹ thuật hạ tầng và khảo sát, kiểm định xây dựng; Trung tâm Kiến trúc Miền Trung; Trung tâm Kiến trúc miền Nam.

Hai trung tâm lâu đời nhất và có nhiều đóng góp cho thương hiệu của Viện phải kể đến là Trung tâm Tư vấn kiến trúc và đầu tư xây dựng và Trung tâm Kiến trúc Miền Nam.

Tháng 4/1996, Bộ Xây dựng hợp nhất Trung tâm Nghiên cứu Kiến trúc với Viện Tiêu chuẩn hoá Xây dựng thành Viện Kiến trúc và Tiêu chuẩn hoá Xây dựng. Trung tâm Tư vấn kiến trúc và đầu tư xây dựng được hình thành trong thời điểm này và phát triển cho đến ngày hôm nay.

Tháng 7/1996, Bộ Xây dựng hợp nhất Chi nhánh Trung tâm Nghiên cứu kiến trúc đặt tại TP Vũng Tàu với Trung tâm Tiêu chuẩn hoá xây dựng tại TP Hồ Chí Minh thành Trung tâm Kiến trúc và Tiêu chuẩn hoá xây dựng trực thuộc Viện Tiêu chuẩn hoá xây dựng - Bộ Xây dựng. Tháng 02/1997 Bộ trưởng Bộ Xây dựng đổi tên thành Trung tâm Kiến trúc Miền Nam trực thuộc Viện nghiên cứu Kiến trúc - Bộ Xây dựng; Tháng 7/2008, Trung tâm

Kiến trúc Miền Nam trực thuộc Viện Kiến trúc, Quy hoạch Đô thị và Nông thôn - Bộ Xây dựng; Tháng 10/2013 Trung tâm được đổi tên thành Phân viện Kiến trúc miền Nam trực thuộc Viện Kiến trúc quốc gia - Bộ Xây dựng và đến tháng 5/2018 lại đổi tên thành Trung tâm Kiến trúc miền Nam.

Đối với Viện Kiến trúc Quốc gia, lĩnh vực nghiên cứu ứng dụng có lẽ phải tính từ những thiết kế điển hình hay những hạng mục trường học, nhà văn hóa xã, thôn, bản... trong các nhiệm vụ, đề tài nghiên cứu gắn với sản phẩm mô hình thực tiễn. Và cụ thể hơn là những đồ án nghiên cứu thiết kế kiến trúc, quy hoạch, những sản phẩm vừa tư vấn thiết kế được chọn thi công trực tiếp gắn với khối nghiên cứu ứng dụng sản xuất - trung tâm thực hành. Tính đến nay số lượng các công trình, dự án tham gia thực hiện của Viện đã lên tới con số gần 1.000 sản phẩm.

Ngay từ những ngày đầu thành lập, Trung tâm Tư vấn kiến trúc và Đầu tư xây dựng được giao chức năng chủ đạo là nghiên cứu ứng dụng thực tiễn, cụ thể là hoạt động trên lĩnh vực nghiên cứu thiết kế công trình, qua các dự án đầu tư và thi công ứng dụng các đề tài. Với chức năng nhiệm vụ được giao, cùng các KTS đầu đàn của trung tâm như KTS Ngô Huy Ngọ... đã bắt đầu khởi dựng từ các công trình tiêu biểu như các dự án: Bệnh viện Y học dân tộc, Viện Mắt Trung ương; Các công trình trụ sở làm việc các bộ ban ngành (Bộ Khoa học và Công nghệ...); Các công trình công nghiệp, ngân hàng; Công trình văn hóa thể thao, tượng đài (Đài Tưởng niệm các anh hùng liệt sỹ thành phố Hạ Long, khu di tích Chi Lăng...).

Năm 2008, Viện Nghiên cứu Kiến trúc Quốc gia sáp nhập với Viện Quy hoạch Đô thị và Nông thôn thành Viện Kiến trúc, Quy hoạch Đô thị và

Một số công trình do
TS.KTS Nguyễn Đình Toàn
chủ nhiệm thiết kế

Công trình trụ sở phòng họp Trung ương Đảng

Bảo tàng lịch sử Đà Nẵng

Công trình Trung tâm Hội nghị tỉnh Phú Thọ

Nhà hát Trung Vương thành phố Đà Nẵng

Nông thôn đã đánh dấu một bước thay đổi lớn trong hoạt động của công tác nghiên cứu ứng dụng thực tiễn. Khi đó, ngoài các công việc truyền thống, khối tư vấn thiết kế đã bắt đầu chuyển mình nghiên cứu sang lĩnh vực Quy hoạch đô thị, đánh dấu bằng các đồ án Quy hoạch chung thành phố Điện Biên, Quy hoạch chung thành phố Lào Cai, Quy hoạch TT Thị xã Tây Ninh, Quy hoạch cụm dân cư dọc sông Tiền Giang...

Giai đoạn từ 2014, công tác tư vấn thiết kế của Viện đã dẫn tập trung vào chuyên môn sâu của lĩnh vực kiến trúc công trình, cơ cấu quy mô tinh gọn, tập trung sâu vào những đồ án có chất lượng, điều đó thể hiện bằng các công trình của các cơ quan Trung ương giao phó, các công trình đặc thù chuyên ngành như hệ thống Tòa án, Bảo hiểm xã hội Việt Nam, một số cơ quan công quyền các tỉnh thành.

Các hạng mục tư vấn thiết kế phủ khắp từ: Trụ sở làm việc; Công trình hỗn hợp; Công trình giáo dục; Công trình y tế; Trụ sở Ngân hàng, kho bạc; Công trình văn hóa, thể thao; Công trình nhà ở; Công trình thương mại, khách sạn, nghỉ dưỡng đến công trình công nghiệp...

Nhiều hạng mục tư vấn quy hoạch xây dựng lớn đã được Trung ương và địa phương tin tưởng giao phó như: Dự án tiền khả thi Trung tâm hội nghị Quốc gia; Trụ sở UBND tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu; Trụ sở UBND tỉnh Bắc Ninh; Trụ sở UBND tỉnh Yên Bái; Trụ sở HĐND và UBND tỉnh Đắk Lắk; Phòng họp - Nhà làm việc Trung ương đảng; Thiết kế cải tạo nhà làm việc Ban đối ngoại trung ương; Trụ sở Bộ Khoa học Công nghệ; Nhà làm việc công ty bảo hiểm dầu khí; Tổ hợp nhà cao 50 tầng, Tân cảng; Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội; Bệnh viện Đa khoa Văn Đồn; Bệnh viện đa

khoa Vinmec Quảng Ninh, Hải Phòng, Đà Nẵng...

Trong các cuộc thi tuyển thiết kế, Viện đã đạt nhiều Giải Nhất như: “Trụ sở Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường”, “Trung tâm văn hoá Kinh Bắc”, “Khu trung tâm hành chính tỉnh Hậu Giang”, “Trung tâm văn hoá thông tin thành phố Đà Nẵng”, “Trụ sở làm việc Sở Bưu chính Viễn thông tỉnh Lạng Sơn”, “Trụ sở Công ty NAFORIMEX - Hà Nội”, phương án Thiết kế Vườn hoa Ngã ba Tràng An - Ninh Bình Phương án đồng giải Nhì (không có giải Nhất).

Nhiều phương án dự thi của Viện đã được chọn để thi công như: Quy hoạch khu đô thị du lịch và thương mại Phượng Hoàng - Móng Cái - Quảng Ninh, Dự án Mở rộng trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội, Thiết kế “Nhà ở và văn phòng làm việc Tổng Công ty máy động lực và máy nông nghiệp - Bộ Công nghiệp”...

KẾT LUẬN

Thực tế, thị trường tư vấn chuyên ngành còn nhiều khó khăn bởi những yêu cầu mới trong quản lý lĩnh vực tư vấn chuyên ngành và nhiều thay đổi trong cơ cấu đầu tư xây dựng đang đặt ra những yêu cầu về đổi mới, tăng cường tính chuyên nghiệp trên cả phương diện đáp ứng thủ tục hồ sơ năng lực cũng như thực hành thực tiễn.

Với bề dày hình thành và phát triển, Viện Kiến trúc Quốc gia hôm nay đang từng bước chuyên nghiệp hóa và vững bước đi trên cả hai lĩnh vực Nghiên cứu khoa học và Nghiên cứu ứng dụng. Những thành quả của công tác nghiên cứu ứng dụng không chỉ góp phần vào phát triển kinh tế chung của Viện mà còn thúc đẩy công tác tư vấn thiết kế, sáng tác trong lĩnh vực kiến trúc; Khẳng định vị thế của một Viện Kiến trúc đầu ngành.

Tu bổ, tôn tạo cụm di tích đình, đền, chùa Hội Phụ (Đông Anh, Hà Nội)

Công trình Bảo tồn tôn tạo và phát huy giá trị Cổ đô Hoa Lư - Ninh Bình

Bảo tồn, tôn tạo chùa Kim Cương (Lập Đình, Phúc Yên, Vĩnh Phúc)

Bảo tồn, tôn tạo khu di tích Cổ Loa (Đông Anh, Hà Nội)

Tu bổ, tôn tạo chùa Hạ, chùa Trung, chùa Trinh Tây Thiên, Yên tử (Bắc Giang)

Một số công trình do Viện trưởng Đỗ Thanh Tùng chủ nhiệm thiết kế